

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до виконання кваліфікаційної роботи
для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Міжнародні
економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»
всіх форм навчання

Запоріжжя
2024

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» всіх форм навчання / Укл.: Лазнева І.О., Прушківська Е.В. – Запоріжжя: НУЗП, 2024. – 41 с.

Методичні рекомендації містять правила оформлення кваліфікаційних робіт і призначені для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес». У методичному виданні надано вимоги та пояснення щодо структури роботи, змісту окремих її розділів, оформлення роботи в цілому, її складових та елементів, порядку рецензування, допуску до захисту та захисту випускних кваліфікаційних робіт.

Укладачі: Лазнева І. О., доц., к. і. н.
Прушківська Е.В., проф., д.е.н.

Рецензент: Дедков М.В. , декан гуманітарного факультету, к.і.н.

Відповідальний за випуск: Лазнева І. О., доц., к. і. н.

Затверджено на засіданні кафедри “Міжнародні економічні відносини”
Протокол № 8 від 29 лютого 2024 р.

Рекомендовано вченою радою гуманітарного факультету Протокол № від

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення та етапи виконання бакалаврської роботи.....	5
2. Вибір та затвердження теми роботи.....	7
3. Розподіл функцій керівника бакалаврської роботи і здобувача вищої освіти.....	8
4. Підготовка бакалаврської роботи та її структура.....	10
5. Вимоги до оформлення бакалаврської роботи.....	18
6. Підготовка відгуку та рецензії для допуску до захисту бакалаврської роботи.....	22
7. Підготовка презентації та доповіді до захисту роботи.....	24
8. Захист та критерії оцінювання бакалаврської роботи.....	25
Додаток А Орієнтовна тематика кваліфікаційних бакалаврських робіт	28
Додаток Б Приклад оформлення титульної сторінки.....	29
Додаток В Бланк завдання на кваліфікаційну бакалаврську роботу.....	30
Додаток Г Приклад оформлення реферату.....	32
Додаток Д Приклад оформлення змісту.....	34
Додаток Е Приклад оформлення переліку умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	35
Додаток Ж Бланк відгуку наукового керівника.....	36
Додаток И Бланк рецензії на кваліфікаційну бакалаврську роботу.....	37
Додаток К Приклад заповнення форми опису роботи бакалавра згідно стандарту метаданих Дублінське ядро.....	38
Додаток Л Приклад оформлення таблиць та рисунків.....	41

ВСТУП

Завершальним етапом підготовки бакалаврів є написання бакалаврської роботи, в процесі якої підсумовуються та закріплюються теоретичні знання і практичні навички здобувачів вищої освіти, набувається досвід самостійного вирішення наукових задач, уміння використовувати в роботі сучасні досягнення науки у сфері міжнародних економічних відносин.

Методичні рекомендації містять правила оформлення кваліфікаційних робіт і призначені для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» та розроблені відповідно до стандартів вищої освіти, Наказу №507 від 10.12.21 «Про введення в дію Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка», Наказу №253 від 29.06.21 «Про введення в дію Кодексу академічної доброчесності у Національному університеті «Запорізька політехніка», Наказу №42 від 03.02.22 «Про введення в дію Положення про перевірку в НУ «Запорізька політехніка» кваліфікаційних робіт (дипломних робіт/проектів) здобувачів вищої освіти на наявність ознак академічного плагіату», Національного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання», Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», ДСТУ 3582:2013 «Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила» та інших чинних нормативно-правових актів у сфері освіти.

Регламент захисту кваліфікаційної роботи визначений Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти в НУ «Запорізька політехніка».

За результатами виконання бакалаврської роботи здобувачі вищої освіти набувають наступних загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародного бізнесу з урахуванням його основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу та моделей економічного розвитку

СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин в цілому та міжнародного бізнесу зокрема.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

Метою методичних рекомендацій є надання допомоги здобувачам вищої освіти у вирішенні поставлених задач за змістом та порядком виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи, а також висвітлення процедури її захисту та критеріїв оцінювання.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна бакалаврська робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі або комплексної проблеми у сфері міжнародних економічних відносин та зокрема міжнародного бізнесу, що супроводжується проведенням досліджень та/або застосуванням інноваційних підходів та характеризується невизначеністю умов і вимог.

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації та списування.

Виконання і захист бакалаврської роботи є завершальним етапом навчання та формою атестації здобувачів ступеня вищої освіти бакалавр спеціальності «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес».

Метою бакалаврської роботи є проведення теоретичних та практичних досліджень, поглиблене осмислення професійної проблеми, розробка інноваційних пропозицій у галузі міжнародних економічних відносин і міжнародного бізнесу зокрема, та заходів щодо їх впровадження.

Завдання бакалаврської роботи залежить від освітньої програми підготовки бакалаврів і полягає у дослідженні об'єкту, науковому обґрунтуванні результатів дослідження та практичному використанні їх у суб'єктах господарювання.

Практичне виконання бакалаврської роботи за освітньо-професійною програмою підготовки проводиться у формі наукових досліджень в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом науково-педагогічного працівника університету.

Наповнення бакалаврської роботи вміщує критичний аналіз літературних джерел та їх узагальнення, опис досліджених фактів, явищ і закономірностей та

одержаних власних результатів досліджень. Висновки ґрунтуються на основі власних досліджень, викладаються чітко і лаконічно. Запропоновані інноваційні рішення мають бути науково обґрунтованими з відповідним аналізом та прогнозом щодо результатів їх впровадження, з аналізом ризиків, що при цьому можуть виникнути.

Результати наукових досліджень викладаються логічно та аргументовано. При цьому слід уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Бакалаврська робота може містити знаковий апарат (формули, графіки, діаграми, схеми, таблиці тощо).

Бакалаврська робота виконується державною мовою (українською) з урахуванням орфографічних, пунктуаційних та стилістичних норм.

Наукову інформацію необхідно викладати у повному обсязі, висвітлюючи одержані результати дослідження, з детальним описом методів дослідження. Наукова інформація має бути висвітлена на фактичному матеріалі з обґрунтуванням новизни та практичного значення роботи.

Основними етапами підготовки та виконання бакалаврської роботи є:

- вибір теми та її затвердження;
- розробка завдання та складання поетапного плану виконання роботи;
- опрацювання літературних джерел;
- збирання фактичного матеріалу;
- обробка матеріалу із застосуванням сучасних методів статистичного аналізу;
- написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівнику;
- усунення недоліків, написання заключного варіанту тексту, оформлення бакалаврської роботи;
- отримання відгуку керівника роботи;
- подання зброшурованої у твердій палітурці завершеної роботи на кафедру;
- зовнішнє рецензування бакалаврської роботи;
- попередній захист роботи на засіданні випускової кафедри;
- подання електронної версії роботи з формою опису роботи бакалавра для перевірки на плагіат;
- захист бакалаврської роботи на засіданні екзаменаційної комісії (далі – ЕК).

Періодично здобувач вищої освіти звітує перед керівником про стан виконання індивідуального плану та бакалаврської роботи. За результатами звіту керівник доповідає про хід виконання індивідуального плану, помилки і неточності у виконанні дослідження, визначаючи способи їх усунення. У результаті обговорення приймається рішення “атестувати”, “атестувати умовно”, “не атестувати” здобувача вищої освіти, яке відображається у протоколі засідання кафедри.

Бакалаврська робота – це кваліфікаційний документ, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної підготовки випускника та

його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення про присвоєння кваліфікації.

До захисту бакалаврської роботи на ЕК допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно склали екзаменаційні сесії, пройшли переддипломну практику, захистили відповідний звіт, виконали всі завдання індивідуального плану, пройшли попередній захист бакалаврської роботи на випусковій кафедрі та пройшли перевірку на плагіат.

Здобувачам вищої освіти, які захистили кваліфікаційну бакалаврську роботу відповідно до освітньої програми підготовки, рішенням ЕК присуджується відповідний ступінь вищої освіти та присвоюється відповідна кваліфікація.

2 ВИБІР ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМИ РОБОТИ

Вибір проблеми дослідження – відповідальний момент, від якого значною мірою залежить успіх всього дослідження. Проблема дослідження обирається на основі наукових інтересів здобувача вищої освіти, тематики наукових досліджень кафедри, замовлень різних суб'єктів господарювання тощо.

Вибір проблеми наукових досліджень для виконання бакалаврської роботи не обмежується аспектами міжнародних економічних відносин, окремими галузями світової економіки, видами діяльності, організаційно-правовими формами та формами власності підприємств, установ та організацій, на матеріалах яких буде ґрунтуватися бакалаврська робота. Як правило, вибір здобувачем теми бакалаврської роботи обумовлений виконанням окремих індивідуальних робіт з елементами наукових досліджень у минулому. Такий підхід до організації процесу написання бакалаврської роботи є ефективним, адже у процесі поточного навчання здобувачі вже набули певних знань з обраної проблеми досліджень, тому здатні більш компетентно вирішувати питання удосконалення практичної діяльності.

Право вибору теми бакалаврської роботи надається здобувачеві в межах орієнтовної тематики (див. Додаток А), яка розробляється кафедрою міжнародних економічних відносин, що забезпечує реалізацію вибіркової складової освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів з урахуванням пропозицій і потреб суб'єктів господарювання.

При виборі теми бакалаврської роботи слід керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів під час проходження переддипломної практики, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

При виборі теми бакалаврської роботи слід враховувати її актуальність і новизну, наявність наукової бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу, наявність власних науково-теоретичних і методичних розробок, майбутнє місце працевлаштування.

Виконання бакалаврської роботи базується на матеріалах обраного об'єкту дослідження. Крім того, визначається місце об'єкта дослідження на мега-, мезо-, мікро- рівні в галузі міжнародних економічних відносин. Не дозволяється виконувати кваліфікаційну роботу кільком здобувачам однієї академічної групи з однієї й тієї ж теми, на базі одного і того самого суб'єкту дослідження.

Здобувачам освіти заочної форми навчання пропонується обирати тему бакалаврської роботи з урахуванням потреб виробництва в руслі міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу.

Закріплення за здобувачами тем бакалаврських робіт і керівників оформлюється наказом ректора.

Тема бакалаврської роботи може бути уточнена за заявою здобувача на засіданні кафедри, але не пізніше, ніж за два місяці до визначеного терміну подання завершеної бакалаврської роботи до захисту. Зміна теми бакалаврської роботи оформлюється наказом ректора університету за поданням деканату факультету.

Для наукового керівництва бакалаврською роботою наказом ректора за поданням кафедри призначається керівник. За здобувачем освітньо-професійної програми підготовки закріплюється один керівник.

3 РОЗПОДІЛ ФУНКЦІЙ КЕРІВНИКА БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ І ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Керівник бакалаврської роботи виконує такі функції:

- пропонує здобувачам теми бакалаврських робіт відповідно до свого наукового напрямку діяльності, спеціалізації, бакалаврської програми та потреб суб'єктів господарювання;
- формує разом зі здобувачем вищої освіти завдання на підготовку бакалаврської роботи;
- надає допомогу у підготовці індивідуального плану роботи та контролює його виконання;
- протягом всього періоду навчання на основі аналізу підготовлених здобувачем матеріалів фіксує його виконання, про що звітує на засіданні кафедри;
- рекомендує необхідну нормативну, навчальну, довідкову літературу та інші джерела для самостійного опрацювання;
- надає консультативну допомогу здобувачеві під час виконання ним роботи згідно із затвердженням на кафедрі розкладом і графіком самостійної роботи та у разі необхідності виправити роботу у випадках виявлення ознак академічного плагіату;
- аналізує та контролює організацію самостійної роботи здобувача;
- залучає здобувачів до наукової роботи;

- допомагає готувати наукові публікації за результатами досліджень і сприяє їх опублікуванню у фахових виданнях, матеріалах наукових конференцій, симпозіумів, круглих столів та ін.;

- забезпечує відповідну якість проходження переддипломної практики;

- готує об'єктивний відгук на бакалаврську роботу перед її захистом на кафедрі;

- бере участь у засіданні кафедри під час попереднього захисту бакалаврської роботи.

Керівник бакалаврської роботи несе особисту відповідальність за повноту і якість виконання вищезазначених функцій.

Здобувач вищої освіти виконує такі функції:

- визначається з темою бакалаврської роботи відповідно до своєї спеціалізації та бакалаврської програми;

- разом з керівником формує завдання на підготовку бакалаврської роботи;

- складає індивідуальний план роботи і відповідає за його вчасне виконання;

- добирає і опрацьовує нормативні документи, навчальну, наукову й довідкову літературу та інші джерела;

- критично аналізує позиції різних авторів на проблеми, що мають безпосереднє відношення до роботи та визначає своє особисте ставлення до них;

- узагальнює матеріали та застосовує сучасні методи і методики наукових досліджень;

- використовує набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;

- опановує методику досліджень стосовно, об'єкта, предмета дослідження, мети, завдань;

- знаходить аналоги розв'язання проблеми у національній та зарубіжній практиці, адаптує їх до даного предмета (об'єкта) дослідження;

- самостійно приймає оптимальні рішення;

- у період практики на основі теоретичних положень та методики досліджень ґрунтовно і всебічно вивчає стан справ у реальних умовах з предмету досліджень та добирає фактичний матеріал;

- на основі теоретичних положень (перший розділ) та фактичного стану справ з предмету досліджень (другий розділ) опрацьовує третій проектно-рекомендаційний, конструктивний розділ, робить висновки і подає керівникові на перевірку;

- усуває суттєві недоліки, що виявились у процесі попереднього захисту на кафедрі;

- отримує відгук керівника бакалаврської роботи;

- використовуючи сучасні інформаційні технології, готує презентацію бакалаврської роботи, яку демонструє під час попереднього захисту на кафедрі, а в подальшому на засіданні ЕК;

- переплітає роботу і подає з відгуком керівника завідувачу кафедри, який засвідчує своїм підписом її допуск до розгляду на засіданні ЕК;

- отримує рецензію на роботу від фахівця в даній галузі та готує відповіді на зауваження;

- подає електронну версію бакалаврської роботи відповідальному за наповнення і функціонування інституційного репозитарію випускними кваліфікаційними роботами відповідного факультету для перевірки на плагіат не пізніше ніж за 10 днів до захисту перед ЕК;

- несе персональну відповідальність за наявність академічного плагіату у бакалаврській роботі;

- доповідає на засіданні ЕК відповідно до графіку, встановленого деканатом факультету.

Здобувач вищої освіти повинен виконувати перераховані вище функції у терміни, встановлені керівником. Здобувач вищої освіти несе особисту відповідальність за якість виконання, автентичність роботи та своєчасність підготовки матеріалів.

4 ПІДГОТОВКА БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Зміст бакалаврської роботи має свідчити про рівень фахової підготовки здобувача до професійної або наукової діяльності, а саме, здатність:

- використовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання, практичні навички;

- аналізувати джерела інформації, в першу чергу наукові;

- узагальнювати матеріали та застосовувати сучасні методи і методики наукових досліджень;

- використовувати сучасні інформаційні технології;

- обґрунтовано використовувати національний та міжнародний досвід при висвітленні досліджуваних питань;

- знаходити аналоги розв'язання проблеми у національній та зарубіжній практиці, адаптувати їх до конкретного предмета (об'єкта) дослідження;

- за результатами аналізу самостійно приймати оптимальні рішення.

Після вибору та затвердження теми здобувач повинен чітко визначити мету роботи, об'єкт та предмет дослідження, послідовність написання роботи; підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали. Допомогу у вирішенні цих питань можуть надавати керівник, завідувач кафедри, співробітники навчальної лабораторії та працівники наукової бібліотеки університету.

Правильне формулювання мети та об'єкту дослідження дає змогу визначити коло завдань, які постають перед здобувачем, вибрати необхідну інформацію й уникнути зайвої і непотрібної роботи.

Бакалаврська робота готується на конкретних матеріалах міжнародної та національної економіки, регіонів, галузей, підприємств, і тому результати дослідження повинні мати практичне значення.

Бакалаврська робота повинна:

- відображувати сучасний стан та тенденції світового економічного розвитку та України;

- демонструвати рівень спеціальної підготовки студента, який відповідає кваліфікаційним вимогам спеціалізації міжнародного бізнесу та здібності і вміння застосовувати отримані знання з фахових дисциплін для вирішення реальних та практичних задач, використанні емпіричних і теоретичних методів дослідження;

- виконуватися на практичних матеріалах конкретних суб'єктів, організацій, установ або галузевих матеріалах;

- базуватись на застосуванні прогресивних методів економічних досліджень;

- містити аргументацію актуальності теми, її теоретичної і практичної цінності;

- відобразити самостійність і системність підходу здобувача у виконанні досліджень з конкретної проблеми;

- свідчити про знання здобувачем наукової літератури з обраної теми, міжнародних документів, законодавчих актів України й урядових рішень, нормативних актів, положень, інструкцій, стандартів тощо;

- містити аналіз різних точок зору з вказівками на джерела (у вигляді посилань або цитувань) і обов'язкове формулювання аргументованої позиції щодо порушення у роботі дискусійного питання;

- повністю розкривати тему дослідження, мати обґрунтування висновків і пропозицій, які мають науковий та практичний інтерес.

Складання плану бакалаврської роботи є важливим відповідальним етапом підготовчої роботи. Перш ніж розробити план до теми, слід ознайомитися з літературними джерелами, які висвітлюють відповідні теоретичні та методичні проблеми. Це дасть здобувачеві змогу детальніше уявити собі структуру роботи, послідовно викласти її зміст, точніше розкрити коло питань, які мають бути вирішені. План повинен концентровано відобразити зміст обраної теми, напрям її дослідження, постановку окремих питань, послідовне, логічне, взаємопов'язане викладання результатів. У процесі написання роботи план може вдосконалюватися: одні питання будуть з'ясовуватися, інші – вилучатися, або ж відхилятися.

Структура й зміст роботи, співвідношення розділів визначаються її темою і містять:

1. Титульний аркуш (Додаток Б).
2. Завдання до виконання бакалаврської роботи (Додаток В).
3. Реферат (Додаток Г).
4. Зміст (Додаток Д).
5. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності) (Додаток Е).
6. Вступ.
7. Основна частина.
8. Висновки.
9. Перелік джерел посилань.

10. Додатки.

Обсяг роботи без урахування додатків повинен складати **60-70 сторінок**.

До бакалаврської роботи додаються **додаткові документи та матеріали**:

1. Письмовий відгук керівника бакалаврської роботи з характеристикою діяльності випускника під час виконання роботи (Додаток Ж).

2. Письмова рецензія внутрішнього або зовнішнього рецензента з оцінкою бакалаврської роботи за прийнятою шкалою оцінки знань (Додаток И).

3. Форма опису роботи бакалавра згідно стандарту метаданих Дублінське ядро (Додаток К). Подається одночасно з бакалаврською роботою в електронному (ім'я файлу DC_Diplom_Ivanenko_2024.docx) та паперовому вигляді. Форму готує здобувач вищої освіти, перевіряє керівник.

4. Підписана декларація про академічну доброчесність.

5. Підписана заява на прийом пояснювальної записки до репозиторію.

6. Роздрукований примірник ілюстрованого матеріалу до доповіді.

7. Електронна копія роботи у форматах .docx та .pdf з типовими – іменами файлів: Diplom_Ivanenko_2024.docx та Diplom_Ivanenko_2024.pdf. Всі сторінки диплому, що заповнюються вручну (титульна сторінка з підписами, лист завдання) повинні бути відскановані і додані до файлу у форматі .pdf

Переплетений у тверду обкладинку диплом разом із супроводжуючими документами здається на кафедрі у картонній папці для документів.

4.1 Титульний аркуш

Титульний аркуш (Додаток Б) містить назву навчального закладу, факультету, кафедри, тему бакалаврської роботи, код і назву спеціальності, прізвище та ініціали автора, прізвище, ініціали керівника та його науковий ступінь і вчене звання, прізвище й ініціали, відомості щодо допуску бакалаврської роботи до захисту, календарний рік захисту. На титульному аркуші обов'язковою є наявність підписів студента та наукового керівника.

4.2 Завдання до виконання бакалаврської роботи.

Завдання до виконання бакалаврської роботи видається в місячний термін з дня реєстрації наказу про затвердження тем. Форму завдання наведено у додатку В.

4.3 Реферат.

Реферат бакалаврської роботи містить характеристику самої роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсяг бакалаврської роботи у сторінках), мету, об'єкт, предмет, методи дослідження, стислий виклад основного змісту (анотацію), та ключові слова українською та англійською мовами. Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5-7. Обсяг реферату – 2 сторінки. Зразок реферату подано у додатку Г.

4.4 Зміст.

Зміст подається після реферату бакалаврської роботи і містить найменування та номери перших сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема завдання на магістерську роботу,

реферату, переліку умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів, вступу, розділів, висновків, переліку джерел посилання, додатків (Додаток Д).

4.5 Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у бакалаврській роботі окремим списком перед вступом, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо. Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку. Приклад оформлення умовних позначень подано в додатку Е.

4.6 Вступ.

Вступ призначено для обґрунтування актуальності теми роботи, характеристики ступеню розробки даної проблеми, формулювання мети і завдання дослідження, основних здобутків випускника. Обсяг вступу, що рекомендується – до 3 сторінок. Він має містити наступну інформацію:

1. Актуальність теми, при висвітленні якої коротко викладається сучасний стан розглянутої проблеми та ступінь вивчення проблеми – коротко вказуються прізвища (ініціали) авторів, що внесли найбільш вагомий внесок у розробку проблеми з посиланнями в квадратних дужках на номери джерел у переліку посилань; **необхідність подальших досліджень.**

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми або наукового завдання. Ступінь вивчення проблеми – це коротка характеристика раніше виконаних досліджень з даної тематики. Тут слід назвати авторів, що вивчають або вивчали дану проблематику, оцінити якість і глибину їх розробок, коротко викласти різні точки зору і підходи до вирішення того чи іншого питання, пропозиції окремих авторів, а також висловити своє ставлення до вирішення проблеми, запропонувавши правильний та економічно обґрунтований варіант її вирішення.

2. Мета та завдання дослідження. Для обґрунтування актуальності обраної теми необхідно сформулювати мету дослідження та виділити ті завдання, що потрібно вирішити для досягнення поставленої мети.

Мета – це уявний, ідеальний образ, що передбачає результати діяльності, кінцевий підсумок роботи. Ціль роботи повинна полягати в рішенні проблемної ситуації шляхом її аналізу й знаходженні нових закономірностей між явищами. Правильна постановка мети – процес не менш важливий, ніж формулювання висновків. Метою будь-якого економічного дослідження є отримання певного конкретного результату – оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку, виведення формули, встановлення параметрів і властивостей об'єкта тощо. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, виробництво, виготовлення тощо) не є метою.

Мета дослідження – розробка заходів щодо оптимізації **предмету** дослідження стосовно до **об'єкта** дослідження на підставі його вивчення або аналізу стану.

Завдання, що ставляться в роботі, повинні відповідати меті дослідження, як правило, виходячи з завдань дослідження, будується структура роботи, тому завдання дослідження формулюють на підставі найменувань розділів і підрозділів.

Завдання, що будуть вирішуватися відповідно до визначеної мети, зазначаються у формі перерахунку (вивчити..., описати..., встановити..., виявити... тощо).

3. Об'єкт та предмет дослідження. Визначення об'єкта і предмета дослідження є обов'язковою складовою вступу. Під час з'ясування об'єкта, предмета і мети дослідження необхідно зважати на те, що між ними і темою роботи є логічний зв'язок. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і потребує її вивчення, або вся сукупність відношень різних аспектів теорії та практики міжнародної економічної науки, яка для дослідження є джерелом інформації (міжнародна економіка, економічна сфера, економічний регіон, галузь, фірма).

Предмет дослідження міститься у межах об'єкта, оскільки поняття "предмет" вужче, ніж поняття "об'єкт". Предмет дослідження – це не просто одна сторона об'єкту, а така його частина, за допомогою якої можна зрозуміти сутність об'єкту та дослідження якої збагачує розуміння характеристики об'єкту в цілому. В об'єкті виокремлюється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на предмет дослідження спрямована основна увага, оскільки він визначає тему роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва. Іншими словами, об'єктом є те, що досліджується, а предметом — те, що в цьому об'єкті має наукове пояснення.

4. Методи дослідження як інструмент одержання фактичного матеріалу – обов'язкові елементи вступу до бакалаврської роботи. Достовірність результатів наукових досліджень в значній мірі залежить від правильно обраної сукупності методів пізнання правових явищ. Перелік методів необхідно робити не «взагалі», тобто відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом. Вирішення поставлених завдань у роботі необхідно здійснювати з використанням наступних методів:

- загальнонаукові методи: аналогія, системний аналіз, формалізація;
- методи логічної абстракції: аналіз і синтез, індукція і дедукція;
- економіко-математичні методи: кореляційний аналіз, регресійний аналіз, метод головних компонент, факторний аналіз, системно-функціональний аналіз та ін.;
- методи економіко-статистичного аналізу: табличний, графічний, групування, класифікації;
- маркетингові методи: SWOT-аналіз, PEST-аналіз, матричний, опитування, спостереження.
- методи експертної діагностики: ранжування, порівняння, оцінювання.
- методи моделювання: математичний, інтуїтивний, сценарний та ін.

Приклад:

При проведенні дослідження використовувалися наступні методи: логічний – для маржиналістської концепції граничної продуктивності капіталу та теорії вивозу капіталу; метод порівняльного аналізу – для аналізу індексу глобалізації; статистико-економічний – дослідження динаміки показників економіки та соціальної сфери Західної Африки; синтезу – для розробки пропозицій щодо напрямів експортної політики держави; абстракції – для формування інноваційного підходу; графічний і табличний – для наочного відображення положень кваліфікаційної роботи.

5. Практичне значення одержаних результатів

Практична значущість бакалаврської роботи свідчить, що знання та розробки, отримані здобувачем в процесі її виконання, можуть бути використані в конкретній установі.

Приклад:

- рекомендації та пропозиції щодо заходів стимулювання переробних підприємств в умовах глобалізації економіки можуть бути використані в експертних оцінках нормативних документів Комітету з питань промислової політики та підприємництва Верховної Ради України;
- конкретні пропозиції стосовно розвитку українсько-турецьких торгівельно-інвестиційних зв'язків можуть бути використані у діяльності Запорізької торгово-промислової палати;
- рекомендації щодо диверсифікації експортного потенціалу Запорізького регіону в умовах євроінтеграційних процесів можуть бути використані у процесі розроблення «Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2025 року» Запорізькою обласною державною адміністрацією.

6. Апробація результатів дослідження.

Наводиться кількість наукових праць (тез доповідей). Зазначається, на яких наукових конференціях, конгресах, симпозіумах, школах оприлюднено результати досліджень, викладені у науковій роботі. По кожній конференції слід вказувати її офіційну назву, місто (для закордонних – країну) та рік проведення. Апробація результатів дослідження є обов'язковою.

Приклад:

Ключові теоретико-методичні та науково-практичні положення й висновки бакалаврської роботи оприлюднені автором і отримали позитивну оцінку на двох науково-практичних конференціях: VIII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Сучасні економічні системи: стан та перспективи розвитку» (16–17.05.2023 р., м. Хмельницький); I Всеукраїнській інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Соціально-економічні, освітні та фахові проблеми молоді в умовах євроінтеграційних процесів» (27.04.2023 р., м. Запоріжжя).

Основні положення і результати бакалаврської роботи знайшли відображення у 2 публікаціях апробаційного характеру (матеріали чи тези конференцій).

7. Інформаційна база дослідження відображає узагальнений перелік джерел інформації (праці вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків,

статистичні дані офіційних сайтів, звіти рейтингових агентств, фінансові звіти тощо).

8. Структура роботи.

На завершення вступу доцільно подати структуру роботи, тобто навести перелік її структурних елементів і обґрунтувати послідовність їх розміщення, зазначити, скільки сторінок займає основний текст бакалаврської роботи, додатки, вказати кількість таблиць, рисунків, використаних літературних джерел.

Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Перелік джерел посилань включає N найменувань».

4.7 Основна частина бакалаврської роботи.

Зміст основної частини повинен відповідати темі роботи й повністю її розкривати. Будь-яка наукова праця - це не сума її складових частин: важливим є логічний зв'язок роботи від її першого речення до останнього. Логічно побудована робота не містить матеріалу, що може бути вилучений з неї без порушення стрункості.

Основна частина бакалаврської роботи складається із 3 розділів, що в свою чергу можуть бути поділені на підрозділи згідно з внутрішньою логікою роботи. Необхідно, щоб кількість зайнятих сторінок була рівномірно розподілена між розділами, а усередині розділів – між підрозділами. Кожний розділ слід починати з нової сторінки. Текст роботи має бути лаконічним, без надмірно доповідних описів відомих речей, повторів або відхилень від основної теми та обов'язково містити посилання на використані літературні джерела, останні публікації в періодичній літературі з проблеми, що досліджується. Не слід ускладнювати текст великими масивами законодавчих актів.

У першому розділі розкриваються основні теоретичні положення, проблеми, що існують стосовно питань, які досліджуються. У розділі має бути показано теоретичні підходи до даної проблеми, визначено методи, найбільш прийнятні для вирішення проблеми. Зазвичай розглядаються сутність, зміст, організація досліджуваного процесу, його складові елементи.

У другому розділі виходячи із загальних теоретичних положень, розглянутих у першому розділі, рекомендується здійснити комплексну оцінку та аналіз об'єкта дослідження з позиції розкриття окремих аспектів предмета дослідження. У ньому характеризується сучасний стан предмета дослідження, його динаміка, вплив різноманітних чинників, проводиться аналіз існуючих проблем і дається їх оцінка. Для цього використовуються діючі нормативні документи, матеріали науково-практичних конференцій, результати виконання професорсько-викладацьким складом науково-дослідних робіт, аналітичні матеріали та статистичні дані. Статистичні дані повинні бути не тільки наведені, але й проаналізовані для обґрунтування висновків. Обробка отриманої інформації виконується з використанням прикладного програмного забезпечення (Excel, статистичні пакети, ГІС тощо). Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи.

У третьому розділі приводиться обґрунтування пропозицій по вдосконалюванню тих сторін міжнародної економічної діяльності, проблемні елементи яких були виявлені в другому розділі. Тобто третій розділ присвячується результатам наукового пошуку. Має містити самостійні розрахунки випускника і його осмислення, власне бачення аспектів проблеми, що досліджується (економічна ефективність, прогнозування, виявлення тенденцій, моделювання, класифікація тощо) та механізми реалізації запропонованих рішень. Визначаються шляхи і тенденції розвитку міжнародних економічних відносин в межах дослідження, формуються висновки, узагальнення і пропозиції, що витікають із проведеного дослідження, особливо треба звернути увагу на розробку питань та шляхів покращення впровадження в практичні дії України проблеми обраної для дослідження.

За результатами дослідження після кожного розділу мають бути наведені висновки в контексті завдань, які розглядалися в його підрозділах.

4.8 Висновки.

У висновках наводяться наукові та практичні результати, отримані в процесі проведеного дослідження, формулюються розв'язані наукові проблеми та їх значення для науки і практики, наводяться рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Висновки слід нумерувати. Їх кількість має бути не меншою, ніж кількість поставлених у роботі завдань.

Висновки повинні бути короткими, конкретними і впливати з викладеного матеріалу. При аналізі висновків необхідно дотримуватися наступних правил. По-перше, висновки повинні бути нетривіальними. По-друге, в якості висновків варто формулювати отримані кінцеві результати, а не проміжні. По-третє, при формулюванні висновків недоцільно приводити положення, які не є важливими для викладу наступного матеріалу й не впливають із мети роботи. По-четверте, висновки повинні бути короткими й у стислій формі містити пророблені в процесі написання розділу або питання міркування.

Висновки і пропозиції мають бути сформульовані в тезовій формі чітко, зрозуміло; відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кожен пункт висновків складається з двох логічних частин – твердження («визначено...») і доказу («тому що...», «на підставі...»). Усі частини бакалаврської роботи мають бути логічно пов'язані між собою і доповнювати одна одну.

4.9 Перелік джерел посилань.

Перелік джерел посилань містить наукові праці стосовно предмету дослідження та інші інформаційні документи, на які обов'язково мусять бути посилання в тексті бакалаврської роботи. До їх складу включаються назви законодавчих та інших нормативних документів, наукових статей (у т.ч. наявні публікації результатів дослідження здобувача) та практичних публікацій, монографій, підручників, веб-сайтів, інформацією яких користувалися під час роботи. Кількість джерел посилань має складати близько 40-50 найменувань, включаючи посилання на інтернет-ресурси. За виключенням класичних

наукових праць до переліку джерел недоцільно вносити праці, термін видання яких перевищує 7 років.

4.10 Додатки.

Додатки (якщо вони є у роботі) розміщуються після переліку джерел посилань. Вони містять необхідний ілюстрований і довідковий матеріал, що служить початковою базою для розрахунку, а саме: таблиці допоміжних цифрових даних; проміжні формули і розрахунки; законодавчі акти; заповнені бланки різних документів; інструкції та методики; описи алгоритмів і програм, виконаних на ЕОМ; зразки документів. Використовуючи в тексті роботи будь-які матеріали або дані з додатків, слід робити посилання на відповідний додаток.

5 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Оформлення бакалаврської роботи здійснюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання»

Загальні вимоги. Текст друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4(210×297 мм), через півтора інтервали – з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, кегль 14. За необхідністю допускається використання формату аркушів А3 (297×420 мм).

Текст бакалаврської роботи друкується з дотриманням таких відступів від краю сторінки: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм.

Під час оформлення бакалаврської роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документу. Прізвища, назви підприємств, установ, організацій у бакалаврській роботі наводяться мовою оригіналу. Скорочення слів і словосполучень виконуються відповідно до чинних стандартів з бібліотечної і видавничої справи.

Заголовки структурних елементів бакалаврської роботи та заголовки розділів треба друкувати симетрично до тексту великими літерами напівжирним шрифтом без крапки в кінці. Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів роботи потрібно друкувати з абзацного відступу з великої літери без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено.

Відстань між заголовком, приміткою, прикладом і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж два міжрядкових інтервали. Відстань між заголовком розділу та підрозділу як у тексті. Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту та дорівнювати п'яти знакам (1,25 см). Кожну структурну частину бакалаврської роботи починають з нової сторінки. Не дозволено розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту на останньому рядку сторінки.

Нумерація. Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляється

при комп'ютерному друці бакалаврської роботи у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Титульний лист, завдання на бакалаврську роботу, реферат, зміст, перелік умовних позначень входять до загальної нумерації сторінок бакалаврської роботи, але номер сторінки на них не проставляється.

Розділи, підрозділи, пункти і підпункти бакалаврської роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті бакалаврської роботи та позначатися цифрами без крапки, починаючи з цифри «1». Заголовок розділу друкується з нового рядка. Підрозділи як складові частини розділу нумерують у межах кожного розділу окремо. Номер підрозділу складається з номеру відповідного розділу та номеру підрозділу, відокремлених крапкою. Після номеру підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 тощо. Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумеруються у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставиться крапка. У кінці номеру крапка не ставиться, наприклад, 2.3.2, потім у тому ж рядку розміщується заголовок пункту.

Підпункти нумеруються у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Такі структурні частини бакалаврської роботи, як завдання на бакалаврську роботу, реферат, зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, перелік джерел посилань не мають порядкового номера.

Таблиці, формули, рисунки нумеруються в межах кожного розділу. Наприклад, Рисунок 1.1, Таблиця 2.3, формула 3.2 і т.д. При цьому слова «Таблиця» та «Рисунок» пишуться без скорочень.

Таблиці та рисунки кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці або рисунка додатка складається з позначення літери додатка та порядкового номера таблиці або рисунка в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця В.1 - назва», тобто перша таблиця додатка В, «Рисунок А.2 - назва», тобто другий рисунок додатка А.

Слово «Таблиця» пишеться з абзацного відступу угорі таблиці. Потім через тире пишеться її назва.

Таблиця оформлюється шрифтом Times New Roman (Сур), кегль - 12, міжстроковий інтервал – одинарний. При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово «Таблиця __» вказують один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами ліворуч пишуть: «Продовження таблиці __» або «Кінець таблиці __» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуться з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставляться. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Слово «Рисунок» пишеться з нового абзацу посередині під малюнком.

Рисунки та таблиці варто розміщувати нижче по тексту відразу після згадування або на наступній сторінці. Після кожної таблиці чи рисунка необхідно вказати джерело - у квадратних дужках вказується номер джерела за переліком джерел посилань. Приклад оформлення таблиць та рисунків наведено у додатку Л.

Громіздкі таблиці й рисунки краще розміщувати в додатках (якщо таблиця або рисунок займає більше половина сторінки, доцільно винести їх у додаток).

Формули розміщуються посередині рядка, у самому кінці рядка справа пишеться номер формули у круглих дужках (1.1). Перша цифра означає номер розділу, до якого відноситься формула, а друга – порядковий номер формули у розділі.

Переліки. У тексті роботи можуть бути наведені переліки, що складаються як із закінчених, так і незакінчених фраз.

Якщо перелік складається з окремих слів (або невеликих фраз без розділових знаків), вони пишуться в підбір з іншим текстом і відокремлюються один від одного комою.

Приклад:

Продукція сільського господарства включає: продукцію рослинництва, продукцію тваринництва.

Якщо перелік складається із розгорнутих фраз із власними розділовими знаками одного рівня підпорядкованості, то перед кожною позицією переліку слід ставити знак «тире». Такі переліки подають з абзацного відступу. Після кожного з пунктів переліку ставиться крапка з комою, а після останнього – крапка.

Приклад:

Для позареалізаційних доходів датою отримання доходу визнається:

- дата підписання сторонами акту прийому передачі – для доходів;*
- дата надходження грошових коштів на поточний рахунок;*
- дата визнання боржником або дата набрання законної сили рішення суду;*
- останній день звітного (податкового) періоду – за доходами;*
- дата виявлення доходу (отримання і (або) виявлення документів, що підтверджують наявність доходу).*

Якщо у роботі є переліки зі складною ієрархією, тоді підпорядкованість позначають малими літерами української абетки, далі — арабськими цифрами, далі — через знаки «тире». Після цифри або літери певної позиції переліку ставлять круглу дужку. Текст кожної позиції переліку треба починати з малої літери з абзацного відступу відносно попереднього рівня підпорядкованості.

Приклад:

- a) _____;*
- б) _____;*
- 1) _____;*
- _____;*
- _____;*
- 2) _____;*

в) _____.

Коли елементи переліку є закінченими фразами, їх пишуть з абзацними відступами, починаються з великих літер і відокремлюють один від іншого крапкою.

Посилання. При написанні роботи здобувач повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться у роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання у роботі. Посилання в тексті роботи слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...» або «...[1, с. 15].». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» та «рисунок» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл.1.2, ...на рис. 1.4». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3, ... див. рис. 1.2».

Перелік джерел посилань слід розміщувати у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи - Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТОК _____» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А. Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок Д. 2 - другий рисунок додатку Д); формула (А.1) - перша формула додатку А.

Мова і стиль. Бакалаврська робота повинна виконуватися державною мовою. Слід уважно підходити до вибору наукових термінів та визначень,

посилаючись при цьому на авторитетні джерела (підручники, довідкові та нормативні видання тощо).

Щоб уникнути суб'єктивних суджень й акцентувати основну увагу на предметі висловлювання, в тексті застосовують переважно виклад від третьої особи (“...автор рекомендує”) або від першої особи множини (“...на нашу думку”, “...зазначимо, що”), часто використовують безіменну форму подачі інформації (“...як було сказано”). Текст бакалаврської роботи слід старанно вчитати та перевірити на наявність помилок.

6 ПІДГОТОВКА ВІДГУКУ ТА РЕЦЕНЗІЇ ДЛЯ ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

6.1 Підготовка відгуку. Завершену бакалаврську роботу здобувач подає науковому керівникові для перевірки та підготовки відгуку на неї (додаток Ж).

У відгуку керівник здійснює оцінку здобувача та його роботи у процесі підготовки бакалаврської роботи, зокрема:

- рівень теоретичних та методичних знань бакалавра;
- оцінка якості вирішення завдань дослідження;
- аналіз та оцінка запропонованих пропозицій здобувача;
- участь у науково-дослідній роботі;
- практичне значення пропозицій бакалавра;
- пунктуальність у виконанні роботи;
- недоліки бакалаврської роботи;
- загальні висновки та оцінка бакалаврської роботи.

Керівник оцінює бакалаврську роботу записом: “Рекомендується до захисту”, а в разі негативної оцінки – “До захисту не рекомендується”. У випадку негативного висновку щодо допуску здобувача до захисту, це питання виноситься на розгляд засідання кафедри за участю керівника.

6.2 Рецензування бакалаврської роботи. Кожна бакалаврська робота направляється на внутрішнє або зовнішнє рецензування. Рецензентом можуть виступити науково-педагогічні працівники суміжних кафедр НУ «Запорізька політехніка». Для здобувачів, які навчаються без відриву від виробництва, рецензентом може бути фахівець підприємства, установи, організації тощо, де працює здобувач. Коло наукових та фахових інтересів рецензентів має відповідати тематиці бакалаврської роботи.

Рецензія подається у письмовому вигляді, в довільній формі і має містити такі складові:

- загальна характеристика, актуальність та практичне значення теми бакалаврської роботи;
- відповідність змісту бакалаврської роботи її меті та завданням;
- позитивні сторони бакалаврської роботи та її недоліки;
- дотримання стандартів оформлення роботи (оформлення, стиль і грамотність викладання);

– загальні висновки і оцінка бакалаврської роботи за чотирибальною системою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”).

Рецензент має підписати рецензію із зазначенням свого прізвища, імені, по батькові, місця роботи і посади, яку займає (додаток И).

Бакалаврська робота, підписана автором, разом з супровідними документами (відгуком керівника, рецензією та інш.) подається на випускову кафедру, де проводиться її попередній захист. За результатами засідання кафедри формується протокол.

Після проходження попереднього захисту, здобувач оформлює форму опису роботи для включення її до університетського репозитарію НУЗП (додаток К) та разом з електронним носієм, на якому міститься бакалаврська робота (форматах .docx та .pdf з типовими – іменами файлів: Diplom_Ivanenko_2024.docx та Diplom_Ivanenko_2024.pdf), передає на кафедру.

6.3 Перевірка бакалаврської роботи на академічний плагіат.

Академічний плагіат – оприлюднення (часткове або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворенню опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Унікальність твору – співвідношення матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об’єму матеріалу.

Перевірка бакалаврської роботи здобувача на наявність плагіату здійснюється на етапі допуску роботи до захисту. Термін подання роботи на перевірку на плагіат – не пізніше ніж за 10 днів до захисту перед ЕК.

Підтвердженням проходження перевірки на наявність запозичень в кваліфікаційній роботі є короткий звіт та протокол аналізу ступеня унікальності роботи за результатами перевірки спеціалізованою ліцензованою програмою StrikePlagiarism.com.

Перевірка бакалаврської роботи на академічний плагіат базується на основі показника оригінальності твору (кількісного показника, вираженого у відсотках, який відображає співвідношення авторського тексту до загального обсягу твору). Показники оригінальності текстів подано в табл. 6.1.

Таблиця 6.1 - Показники оригінальності текстів бакалаврської роботи (у відсотках до загального об’єму матеріалу)

Пояснення	Показник оригінальності бакалаврської роботи
Достатня унікальність, робота допускається до захисту	100-70%
Низька унікальність, робота потребує доопрацювання	69-50%
Незадовільна унікальність, робота відхиляється	50% та нижче

Після перевірки **бакалаврської роботи** на плагіат, вирішується питання про допуск здобувача до подальшого захисту роботи перед ЕК. Здобувач, бакалаврська робота якого не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, підготовлена без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів

конкретного дослідження, обґрунтованих пропозицій, містить академічний плагіат, не має відгуку, рецензії, до захисту не допускається.

Після захисту текст бакалаврської роботи розміщується у локальному репозитарії університету. Для розміщення в локальному репозитарії університету бакалаврської роботи студента PDF-файл з електронною версією документа формується згідно таких вимог:

- повна версія документа повинна бути оформлена єдиним файлом;
- у файлі мають бути відсутні активні гіперпосилання;
- формат зберігання документа – pdf;
- розмір файла має бути меншим 5 Мбайт;
- PDF-файл має бути доступним для індексації тексту (це можна перевірити за допомогою інструменту "Пошук" Adobe Reader);
- усі підписи та печатки мають бути в документі у графічному вигляді.

Обов'язковою є наявність супровідного DOC-файлу (назва файла має розпочинатися префіксом «DC_»), який містить заповнену форму метаданих Дублінського ядра (приклад оформлення наведено у додатку К).

7 ПІДГОТОВКА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ТА ДОПОВІДІ ДО ЗАХИСТУ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Основною метою презентації є забезпечення стислого та наочного подання основних результатів та положень бакалаврської роботи.

Презентацію до бакалаврської роботи доцільно виконувати за допомогою програмного забезпечення MS PowerPoint. Необхідну кількість та зміст матеріалу презентації здобувач визначає самостійно, але погоджує його з керівником.

Презентація повинна мати чітку структуру, яка подана в табл. 7.1.

Таблиця 7.1 - Структура презентації бакалаврської роботи

Номер слайду	Пояснення
1	тема бакалаврської роботи, прізвище доповідача та керівника, рік захисту;
2	актуальність теми бакалаврської роботи та проблема дослідження;
3	мета та завдання бакалаврської роботи;
4	об'єкт та предмет дослідження;
5	методи дослідження;
6	практична цінність отриманих результатів;
7-18	опис даних, які отримані в основній частині роботи;
19-20	висновки та рекомендації до впровадження результатів бакалаврської роботи.

При розробці слайдів презентації доцільно дотримуватися таких рекомендацій:

1. Оформлення.

- максимальна кількість слайдів не повинна перевищувати 20 одиниць;
- шаблон оформлення однаковий для всіх слайдів презентації;
- фон слайдів – світлий; графіка та текст – чорний колір.
- текстовий матеріал подається з лаконічно використанням ключових слів і фраз (розмір шрифту 16-20, напівжирний); числовий матеріал – у таблицях або діаграмах;

– незначне використання ефектів анімації. Ефекти повинні акцентувати увагу на ключових моментах доповіді. Не використовуйте ефекти анімації: “виповзання”, “поява тексту по літерах”, для “останніх” об'єктів.

2. Особливості сприйняття елементів презентації.

- враховуйте умови розділення слайда документу на різні зони; розміщуйте більш важливі об'єкти у правому верхньому куті, а в лівому нижньому – менш важливі;

– вільна, “невикористана” площа наочної поверхні, може становити до 30%; використана – не більше 70%;

- використовуйте якомога більше таблиць, схем, діаграм, рисунків та ін.

3. Доповідь.

Доповідь бакалавра доповнює інформацію на слайдах презентації, а не дублює її. Вона повинна бути змістовною. Необхідно уникнути простого переказу змісту роботи, а також детальної техніки розрахунків. Структурно доповідь складається з трьох частин:

- вступ – 2–3 хвилини (короткий зміст вступу в роботу – обґрунтування вибору теми, мета, завдання, методика дослідження тощо);

– інформація про виконану роботу – 3–4 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо).

- повний виклад результатів дослідження, які є предметом захисту, – 3–4 хвилини (висновки).

При цьому, здобувачу рекомендується в доповіді уникати слів «я», «мною». Слід використовувати вирази «нами отримано...», «в процесі дослідження ми...» тощо. Наприкінці доповіді здобувач повинен повідомити про її закінчення словами «Доповідь закінчено, дякую за увагу!».

Перед захистом здобувач зобов'язаний ознайомитися з відгуком і рецензією, проаналізувати їх та підготувати відповіді на зауваження.

8 ЗАХИСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ БАКАЛАВРСЬКОЇ РОБОТИ

Захист бакалаврських робіт проводиться на відкритих засіданнях Екзаменаційної комісії (ЕК), до складу якої входять голова та члени комісії. Головою ЕК призначається фахівець відповідного напрямку наукової діяльності. Списки голів та склад членів ЕК (не більше чотирьох осіб) затверджуються ректором університету не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК. Захист

бакалаврських робіт проводиться при обов'язковій присутності керівника бакалаврської роботи (у випадку відсутності керівника з поважних причин, його може представляти завідувач кафедри).

До захисту не допускаються здобувачі, які не виконали навчальний та індивідуальний плани роботи й мають академічну заборгованість.

Дата захисту визначається графіком засідань ЕК, що затверджується ректором університету і доводиться деканом факультету до відома голови, членів ЕК та здобувачів вищої освіти за два тижні до дня початку роботи ЕК.

Перед початком захисту бакалаврських робіт випускаюча кафедра подає до ЕК такі документи:

- зведену відомість про виконання здобувачами вищої освіти навчального плану та отримані ними оцінки;
- бакалаврську роботу здобувача;
- електронний носій з повним текстом роботи;
- письмовий відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи;
- письмову рецензію на випускну кваліфікаційну роботу.

Здобувач подає кожному члену ЕК ілюстративний матеріал (роздрукована презентація MS Power Point).

Процедура захисту випускних кваліфікаційних робіт проходить у наступному порядку:

- інформація завідувача кафедри про виконання випускником навчального плану;
- доповідь випускника з демонстрацією презентації тривалістю 8–10 хвилин;
- відповіді на питання членів ЕК і присутніх на захисті;
- оголошення відгуку та рецензій;
- відповіді доповідача на зауваження керівника і рецензента.

Процедура захисту бакалаврської роботи протоколюється секретарем комісії. Рішення ЕК щодо оцінки знань, виявлених під час підготовки та захисту бакалаврської роботи, а також про присвоєння здобувачу вищої освіти освітнього ступеня бакалавр та видачу йому державного документа приймається на закритому засіданні ЕК відкритим голосуванням. При однаковій кількості голосів голос голови ЕК є вирішальним.

Шкала та критерії оцінювання бакалаврської роботи наведено в табл. 8.1.

Таблиця 8.1 - Шкала та критерії оцінювання бакалаврської роботи

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	Критерії оцінювання
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Тема роботи розкрита творчо, здійснено емпіричне обґрунтування взаємозв'язків об'єкта дослідження, надані рекомендації щодо вирішення окремих проблем практичної ситуації. Проведено аналіз емпіричного матеріалу за допомогою методів математичного моделювання економічних процесів. Доповідь здобувача і відповіді на запитання при прилюдному захисті були логічними, послідовними та аргументованими. Оформлення роботи виконано з урахуванням всіх вимог. Робота виконана самостійно, були враховані всі зауваження і побажання наукового керівника. Графік написання роботи дотримано. Результати дослідження пройшли апробацію на 2 науково-практичних конференціях.
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	Тема розкрита достатньо повно, розділи логічно пов'язані, висновки аргументовано та підкріплено емпіричним матеріалом. Проте є певні недоліки, аргументи є поверховими або базуються на застарілих даних, автор мало використовує першоджерела. Відповіді на запитання членів комісії є в основному правильними. Робота у більшості відповідає вимогам. Результати дослідження пройшли апробацію на науково-практичній конференції.
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	Тема роботи в основному розкрита, проте мають недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, зроблені висновки не відповідають поставленим завданням. В аналітичній частині є надлишок елементів описовості, добір інформаційних матеріалів не завжди обґрунтований, пропозиції та рекомендації обґрунтовані непереконливо. Відповіді на запитання членів комісії частково правильні або неповні. Робота виконана у неналежний термін без поважних причин. Є зауваження щодо оформлення роботи.
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Висновки не відповідають меті роботи. Розділи погано пов'язані між собою, предмет дослідження відмінний у різних розділах. Відсутні сучасні джерела наукової і статистичної інформації. Аналіз виконаний поверхово, переважає описовість, запропоновані заходи випадкові і не впливають з аналізу. Відповіді на запитання комісії неточні або неповні.
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Результати захисту бакалаврської роботи оголошуються у день захисту після оформлення протоколів засідання ЕК.

ДОДАТОК А

Орієнтовна тематика кваліфікаційних бакалаврських робіт

1. Міжнародна торгівля в сучасних умовах розвитку міжнародного бізнесу
2. Діджиталізація як основний тренд розвитку міжнародного бізнесу
3. Страхування економічних ризиків в міжнародному бізнесі
4. Інноваційний розвиток як чинник конкурентоспроможності суб'єктів міжнародного бізнесу
5. Управління ризиками в міжнародному бізнесі
6. Стратегії формування інвестиційного портфеля міжнародної компанії
7. Реалізація стартап проектів у практиці міжнародного бізнесу
8. Міжнародна електронна торгівля: проблеми та перспективи розвитку
9. Сучасні тенденції та перспективи розвитку світового ринку ІТ- послуг
10. Перспективи розвитку світового ринку цифрових валют
11. Механізми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України
12. Мілітаризація світової економіки: сутність та фактори розвитку
13. Формування інноваційної моделі міжнародного бізнесу.
14. Розроблення інноваційного проекту в глобальному середовищі.
15. Розроблення стартапу для виходу на міжнародний ринок.
16. Вплив кон'юнктурутворюючих чинників на міжнародну торгівлю.
17. Передумови зовнішньоекономічних відносин країн та підприємств.
18. Розвиток світового ринку зерна в умовах глобальних викликів
19. Аутсорсинг як складова міжнародного поділу праці
20. Формування системи стратегічних рішень суб'єктами міжнародного бізнесу
21. Корпоративне управління в міжнародних компаніях
22. Соціалізація міжнародного бізнесу
23. Імплементация європейського досвіду формування високотехнологічних кластерів в Україні
24. Діяльність провідних ТНК в умовах цифровізації економіки
25. Місце України на світовому ринку інформаційних послуг
26. Розвиток електронної торгівлі: національні тенденції та світовий досвід
27. Дифузія міжнародної торгівлі технологіями в умовах глобальних викликів
28. Світовий автомобільний ринок: тенденції та перспективи розвитку
29. Функціонування світового ринку цифрових валют: тенденції та перспективи
30. Оцінка інвестиційної привабливості суб'єктів міжнародного бізнесу

ДОДАТОК Б
Приклад оформлення титульної сторінки
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)

Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Кон'юнктура ринку озброєння в умовах поглиблення конфліктів
на локальному та глобальному рівнях»**

Виконав

студент 4 курсу, групи ГФ-210
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ (прізвище та ініціали студента)

Керівник

_____ (прізвище та ініціали)

Рецензент

_____ (прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2024 рік

ДОДАТОК В
Бланк завдання на кваліфікаційну бакалаврську роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Факультет: Гуманітарний факультет

Кафедра: Міжнародні економічні відносини

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»

Галузь знань: 29 міжнародні відносини

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри, к.і.н., доцент

_____ Лазнева І.О.

“ _____ ” _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від «__» _____ 2024 року №__

2. Термін подання здобувачем роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	прийняв виконане завдання

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Здобувач

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

ДОДАТОК Г

Приклад оформлення реферату

РЕФЕРАТ

КБР: 68 с., 8 табл., 3 рис., 2 дод., 47 джерел.

Мета роботи – оцінка кон'юнктури ринку озброєння із розробкою практичних рекомендацій щодо напрямів її вдосконалення в умовах поглиблення конфліктів на локальному та глобальному рівнях.

Об'єкт дослідження – ринок озброєння в умовах поглиблення конфліктів на локальному та глобальному рівнях.

Предмет дослідження – особливості кон'юнктури ринку озброєння в умовах поглиблення конфліктів на локальному та глобальному рівнях.

Методи дослідження – історичний аналіз – при дослідженні поняття ринкової кон'юнктури, абстрактно-логічний – при виокремленні видів ринкової кон'юнктури; факторний аналіз – для оцінки кон'юктуроутворюючих чинників та їх класифікації, статистичного аналізу, графічний, порівняльний аналіз – для аналізу попиту та пропозицію на світовому ринку озброєння; індукції та дедукції – виокремлення особливостей конкуренції на світовому озброєння.

Анотація. Досліджено поняття та види ринкової кон'юнктури. Охарактеризовано кон'юктуроутворюючі чинники та їх класифікацію. Визначено методичні підходи до аналізу кон'юнктури ринку. Проаналізовано попит та пропозицію на світовому ринку озброєння. Виокремлено особливості конкуренції на світовому озброєння. Розглянуто взаємодію міжнародних гравців та України на глобальному ринку озброєння. Здійснено прогнозування кон'юнктури світового ринку озброєння. Розглянуто військова міжнародна кооперація як засіб врегулювання збройних конфліктів.

КОН'ЮНКТУРА РИНКУ, ОЗБРОЄННЯ, ПОПИТ, ПРОПОЗИЦІЯ,
КОНФЛІКТИ, ЛОКАЛЬНИЙ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РІВНІ

Abstract. Concepts and types of market conditions are studied. Conjuncture-forming factors and their classification are characterized. Methodical approaches to the analysis of the market situation are defined. The supply and demand in the world arms market is analyzed. Peculiarities of global arms competition are highlighted. The interaction of international players and Ukraine on the global arms market is considered. Forecasting of the situation of the world arms market was carried out. Military international cooperation as a means of settling armed conflicts is considered.

ARMAMENTS, INTERNATIONAL COOPERATION, ARMED CONFLICTS, MILITARY-TECHNICAL COOPERATION, GEOPOLITICAL AND GEOECONOMIC CHANGES, CONJUNCTURE

ДОДАТОК Д
Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну бакалаврську роботу	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень та термінів.....	8
Вступ	9
1 Теоретико-методичні засади розвитку зовнішньої торгівлі України.....	14
1.1 Сутність та види зовнішньої торговельної діяльності.....	14
1.2 Методи аналізу та показники розвитку зовнішньої торгівлі.....	23
2 Аналіз зовнішньоторговельних зв'язків України з країнами ЄС.....	32
2.1 Товарна та географічна структура експортного потенціалу України.....	32
2.2 Сучасний стан зовнішньоторговельних зв'язків України з країнами ЄС....	40
3 Шляхи розвитку та удосконалення торговельного співробітництва України з країнами-членами ЄС.....	48
3.1 Проблеми та пріоритети розвитку зовнішньої торгівлі України з країнами-членами ЄС.....	48
3.2 Драйвери розвитку зовнішньоторговельної діяльності України з Європейським Союзом	56
Висновки	61
Перелік джерел посилань	65
Додаток А Методи аналізу та показники розвитку зовнішньої торгівлі.....	68

ДОДАТОК Е

Приклад оформлення переліку умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

Скорочення	Словосполучення
АСЕАН	Асоціація держав Південно-Східної Азії
АТЕС	Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво
БВО	Британські Віргінські острови
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ГФ	Гуманітарний факультет
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄБА	Європейська Бізнес Асоціація
ЄС	Європейський Союз
ЗіП	Злиття і поглинання
ін.	інші
ІТ	Інформаційні технології
ІФС	Міжнародна фінансова корпорація
МБРР	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
НБУ	Національний банк України
ОЕСР	Організації економічного співробітництва та розвитку
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ПІ	прямі іноземні інвестиції
рис.	рисунок
р.	рік
СОТ	Світова організація торгівлі
США	Сполучені Штати Америки
табл.	таблиця
ТНК	транснаціональна корпорація
ФРН	Федеративна республіка Німеччини
ЦСЄ	країни Центральної та Східної Європи
ЮНКТАД	Конференція ООН з торгівлі та розвитку

ДОДАТОК Ж
Бланк відгуку наукового керівника

ВІДГУК
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача вищої освіти гуманітарного факультету
Національного університету «Запорізька політехніка»

на тему «_____»
подану на здобуття освітнього рівня бакалавр за спеціальністю
292 міжнародні економічні відносини

« ____ » _____ 2024 р.

Керівник бакалаврської роботи:

(посада, науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (прізвище, ім'я та по батькові)

ДОДАТОК И
Бланк рецензії на кваліфікаційну бакалаврську роботу

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувача вищої освіти гуманітарного факультету

Національного університету «Запорізька політехніка»

на тему «_____»

подану на здобуття освітнього рівня бакалавр за спеціальністю
292 міжнародні економічні відносини

Обсяг проекту _____

Кількість аркушів креслень _____

Кількість сторінок пояснювальної записки _____

а) короткий зміст проекту (роботи) та прийнятих рішень _____

б) висновок про відповідність проекту (роботи) завданню _____

в) характеристика виконання кожного розділу дипломного проекту (роботи), рівень відповідності останнім досягненням науки та техніки і передовим методам роботи

г) негативні особливості виконання проекту (роботи) _____

д) позитивні особливості _____

е) оцінка графічного оформлення та пояснювальної записки до проекту (роботи)

є) відгук про проект (роботу) загалом _____

ж) інші зауваження _____

з) оцінка проекту (роботи) _____

Рецензію склав _____

(посада, місце роботи, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

« _____ » _____ 20 ____ р.

ДОДАТОК К
Приклад заповнення форми опису роботи бакалавра згідно
стандарту метаданих Дублінське ядро

DC.Title		uk	Геоелекономічна стратегія України та її регіонально-інтеграційні пріоритети
DC.Title		en	Geoeconomic strategy of Ukraine and its regional integration priorities
DC.Title		ru	-
DC.Title.Alternative			
DC.Creator.PersonalName		uk	Ліпара, Віталій
DC.Creator.PersonalName		en	Lipara, Vitalii
DC.Creator.PersonalName		ru	-
DC.Contributor.Author.ORCID	ISO27729		
DC.Contributor.Author.ORCID	ISO27729		
DC.Subject		en	geoeconomic strategy
DC.Subject		en	geoeconomic priorities
DC.Subject		en	European Union
DC.Subject		en	foreign policy
DC.Subject		en	integration priorities
DC.Subject		en	FEA
		en	integration
		en	geopolitics
DC.Subject		uk	геоекономічна стратегія
DC.Subject		uk	геоекономічні пріоритети
DC.Subject		uk	Європейський Союз
DC.Subject		uk	зовнішня політика
DC.Subject		uk	Інтеграційні пріоритети
DC.Subject		uk	ЗЕД
DC.Subject		uk	інтеграція
DC.Subject		uk	геополітика
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Subject		ru	-
DC.Description.tableOfContents			1 Теоретичні основи геоелекономічної стратегії країни в умовах розвитку міжнародних відносин

			<p>2 Розстановка світових сил в геоeкономічному та геополітичному аспектах</p> <p>3 Шляхи імплементації геоeкономічної стратегії України у векторі зміцнення відносин</p>
DC.Description.Abstract		uk	<p>В роботі була досліджена геоeкономічна стратегія України в умовах війни з РФ. Визначено напрям зовнішньої стратегії України, який з початку 2022 року набрав повноцінний проєвропейський напрям. В другому розділі проведено аналіз місця України в сучасному геоeкономічному просторі. Для цього була досліджена загальна світова геоeкономічна ситуація та визначений вплив війни в Україні на її стан. Аналізуючи економічні відносини ЄС та України визначено, що з кожним роком частка країн ЄС в українському експорті зростала, що власне і вплинуло на більш глибоку економічну інтеграцію нашої країни в 2022 році. В третьому розділі були окреслені перспективи для України у світовому геоeкономічному просторі, які базуватимуться на інтеграції України в ЄС та отримання повноцінного членства. Визначено, що саме війна в 2022 році стала початком ключових подій в країні та вплинула на формування чіткої проєвропейської позиції.</p>
DC.Description.Abstract		en	<p>The thesis examined Ukraine's geo-economic strategy during the war conflict with the Russian Federation. The trajectory of Ukraine's foreign strategy has been identified, and since the beginning of 2022, it has fully embraced a pro-European direction. The second chapter analyzes Ukraine's position in the contemporary geo-economic landscape. To achieve this, the global geo-economic situation was examined, and the impact of the conflict on its state was assessed. By scrutinizing economic relations between the EU and Ukraine, it was determined that Ukrainian exports to EU countries increased annually, and the relations between the nations strengthened, contributing to deeper economic integration for Ukraine in 2022. The concluding third section outlined the prospects for Ukraine in the global geo-economic arena, emphasizing Ukraine's integration into the EU and its pursuit of full membership. It was concluded that the events of 2022, particularly the conflict, marked a pivotal moment in the</p>

			country, influencing the formation of a distinct pro-European stance.
DC.Description.Abstract		ru	-
DC.Publisher			Кафедра міжнародних економічних відносин
DC.Publisher.CorporateName			Національний університет «Запорізька політехніка»
DC.Publisher.E-mail			kafedra_mev@zpu.edu.ua
DC.Publisher.Address			69063, Запоріжжя, вул.Жуковського, 64
DC.Contributor.Other		uk	Лазнева, Ірина Олександрівна
DC.Contributor.Other		en	Lazneva, Iryna A.
DC.Contributor.Other		ru	-
DC.Date.Issued	ISO8601		2024
DC.Type			Бакалаврська робота
DC.Format	IMT		application/msword, application/pdf
DC.Language			uk
DC.Identifier.Citation			Ліпара В. Гео економічна стратегія України та її регіонально-інтеграційні пріоритети: кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» / В. Ліпара Запоріжжя: НУ«ЗП», 2024. – 68 с.

ДОДАТОК Л

Приклад оформлення таблиць та рисунків

Таблиця 2.1 - Сильні і слабкі сторони авіаційної промисловості України*

№	Сфера діяльності	Сильні сторони	Слабкі сторони
1	Виробництво	високий виробничий потенціал	високий ступінь зносу основних виробничих фондів, недостатня диверсифікація виробництва, залежність від постачань комплектуючих іноземними виробниками
2	Фінансова та інвестиційна діяльність	свобода у використанні прибутку	недостатнє державне фінансування, неефективне використання державних коштів, низька інвестиційна привабливість, неможливість залучення приватних інвесторів
3	Маркетинг та збут	впізнаваність на світовому ринку АТ	відсутність широкого внутрішнього ринку, відсутність дієвого механізму лізингу, зростаюча неконкурентоспроможність порівняно з іноземними виробниками
4	Науково-технологічна сфера	можливість створювати унікальні зразки АТ	недостатнє фінансування і впровадження наукових розробок, слабкий взаємозв'язок виробництва з наукою, брак кваліфікованих кадрів

*Джерело: складено автором за [26]

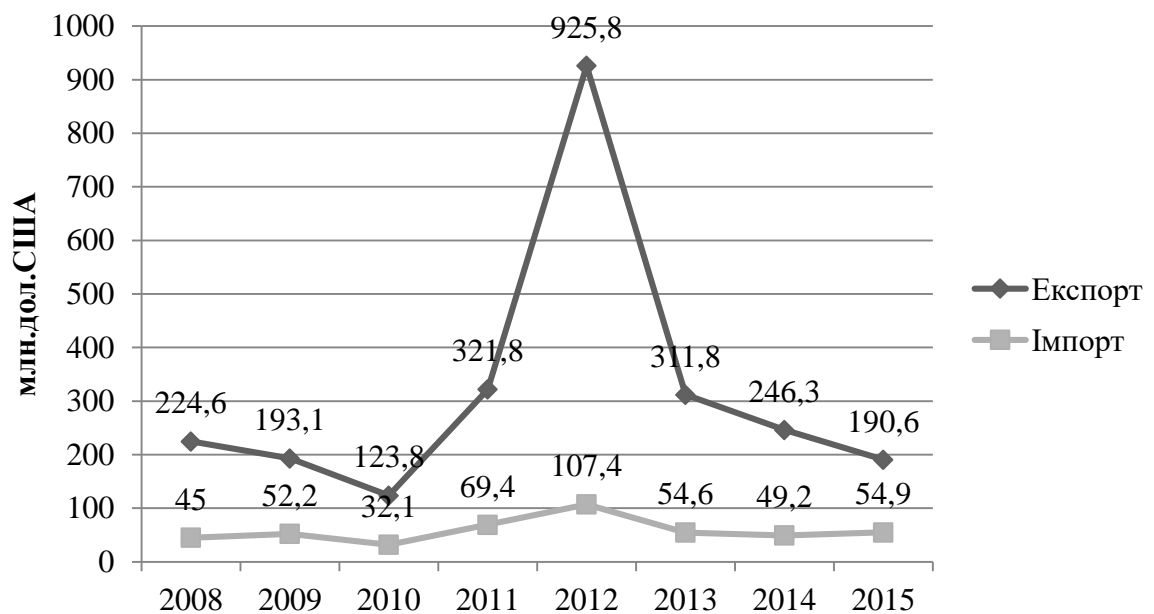

Рисунок 2.1 – Зовнішня торгівля України літальними апаратами за 2008-2015 рр.*

*Джерело: складено автором за [43; 44]